

Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Petržalka

Materiál na rokovanie
miestneho zastupiteľstva
dňa 20. 1. 2015

Materiál číslo: 2/2015

**Prerokovanie protestu prokurátora proti Všeobecne záväznému nariadeniu
č.7/2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka (ďalej len
„VZN“).**

Predkladateľ:

Miroslav Štefánik
prednosta

Materiál obsahuje:

1. návrh uznesenia
2. dôvodová správa
3. protest prokurátora
4. VZN č. 7/2013 o starostlivosti
o zeleň na území mestskej časti

Zodpovedný

Ing. Zuzana Juhásová
vedúca oddelenia
životného prostredia

Spracovateľ

Ing. Zuzana Juhásová
Ing. Soňa Kollárová

Návrh uznesenia:

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka
protestu prokurátora proti Všeobecne záväznému nariadeniu mestskej časti Bratislava-
Petržalka č. 7/2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka

1. čiastočne vyhovuje v § 2 - ods. 2
2. vyhovuje v § 2 ods. 6 písm. d) – vypúšťa sa

3. vyhovuje v § 7 - vypúšťa sa

a

4. žiada

prednostu predložiť na zasadnutie miestneho zastupiteľstva návrh všeobecne záväzného nariadenia, ktorým sa mení a dopĺňa Všeobecne záväzné nariadenie mestskej časti č. 13/2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka, v ktorom budú akceptované pripomienky prokurátora.

Dôvodová správa

Okresná prokuratúra Bratislava V podala listom č. Pd 78/14/1105-5 zo dňa 4. 11. 2014 doručeným dňa 12. 11. 2014 protest proti Všeobecne záväznému nariadeniu č. 7/2013 zo dňa 25. 6. 2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka (ďalej len „VZN o starostlivosti o zeleň“). Zároveň bolo navrhnuté zrušenie celého VZN o starostlivosti o zeleň pre nezákonnosť.

Vzhľadom na skutočnosť, že dňa 15. 11. 2014 sa konali voľby do orgánov samospráv obcí, nebolo možné o proteste rozhodnúť v lehote do 30 dní odo dňa doručenia protestu. V súvislosti s touto skutočnosťou bolo listom mestskej časti Bratislava-Petržalka sp. zn. 12208/2014/03-PMU zo dňa 02. 12. 2014 oznámené Okresnej prokuratúre Bratislava V, že protest prokurátora bude predložený na riadne zasadnutie v januári 2015.

Protest prokuratúry možno zhrnúť nasledovne:

Konajúci prokurátor svoj protest v podstate odôvodňuje tvrdením, že napadnuté všeobecne záväzné nariadenie je v rozpore s ustanovením § 4 ods. 3 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), podľa ktorého môže obec nariadením upravovať len správu a údržbu verejnej zelene, teda nie každej zelene, ktorá sa na území mestskej časti nachádza. Zároveň konštatuje, že mestská časť nemôže pri výkone samosprávy svojim obyvateľom ukladať nové povinnosti neupravené zákonom a ich nedodržiavanie následne sankcionovať. Obec nie je oprávnená vydávať v rámci samosprávnej pôsobnosti vo vzťahu k údržbe a správe verejnej zelene nariadenie upravujúce práva fyzických a právnických osôb k inej ako verejnej zeleni. V podanom proteste prokurátor definuje verejnú zeleň ako zeleň, ktorá je vo výlučnom vlastníctve alebo v správe mestskej časti v zastavanom území obce, ktorá je voľne bez obmedzenia prístupná verejnosti. Mestská časť v napadnutom všeobecne záväznom nariadení v ustanovení § 2 ods. 1 definuje zeleň ako takú a v ustanovení § 2 ods. 2 definuje pojem verejnej zelene ako plochu, ktorá je verejnosti voľne prístupná bez obmedzenia. Pojem verejnej zelene nie je však v žiadnom právnom predpise presne definovaný. Podotýkame, že predmetom úpravy napadnutého VZN je starostlivosť o zeleň v mestskej časti Bratislava-Petržalka.

Mestská časť s vyššie uvedeným právnym názorom prokurátora sa nestotožňuje z nasledovných dôvodov:

1. VZN o starostlivosti o zeleň bolo vydané jednak podľa § 4 ods. 3 písm. g), ale aj podľa § 4 ods. 3 písm. h) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého obec utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie. V neposlednej miere zohľadňovalo aj ustanovenie § 13 ods. 9 písm. b) zákona o obecnom zriadení, ktoré ukladá povinnosti fyzickým osobám – podnikateľom ako i právnickým osobám udržiavať čistotu a poriadok na nimi užívanom pozemku v záujme nenarúšania vzhľadu alebo prostredia mestskej časti. Takto prijaté VZN o starostlivosti o zeleň plne zohľadňovalo sťažnosti obyvateľov Petržalky z lokalít Lúky VII a VIII na skutočnosť, že v týchto lokalitách sa pravidelne nekusia trávnaté porasty verejnej zelene v súkromnom vlastníctve o výmere cca 80 tisíc m², teda že mestská časť sa nestará a nechráni životné prostredie a tým nevytvára zdravé podmienky pre zdravý spôsob života jej obyvateľov. Nekosením týchto plôch

bujnie tráva, čo spôsobuje šírenie rôznych alergénov, ktoré spôsobujú rôzne alergie tu žijúcim obyvateľom. Predovšetkým z týchto zdravotných dôvodov bolo mestskou časťou v predmetnom VZN o starostlivosti o zeleň upravené pravidelné kosenie všetkej zelene nachádzajúcej sa na území mestskej časti bez ohľadu na vlastnícke vzťahy. Máme za to, že ochrana životného prostredia, ktorá sa vykonáva vo verejnom záujme podľa čl. 44 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky musí mať prednosť pred neobmedzeným výkonom vlastníckeho práva a je teda limitujúcim prvkom aj pre samotného vlastníka pri výkone jeho vlastníckeho práva.

2. Mestská časť sa nestotožňuje ani stvrdením prokurátora že napadnuté VZN starostlivosti o zeleň je v rozpore s článkami 2 ods. 2 a čl. 13 a čl. 68 Ústavy SR. Vychádza pri tom z nálezu ÚS 53/00-Jud 31681 Sk- I. ÚS 53/00, v ktorom sa konštatuje:“ pokiaľ sa namieta, že napadnuté rozhodnutie obsahuje povinnosti, hoci obec v danom prípade nie je zákonom splnomocnená ukladať povinnosti a preto je nariadenie v rozpore s čl. 13 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 3 Ústavy- ústavný súd dodáva, že obecné zastupiteľstvá v samostatnej pôsobnosti na vydávanie všeobecne záväzných nariadení zákonné splnomocnenie zásadne nepotrebné, lebo ich vydávajú v medziach svojej pôsobnosti, ktorá je odvodená jednak priamo z ústavy a jednak zo zákona o obecnom zriadení, pričom čl. 2 ods. 3 ústavy, v kontexte s čl. 13 ods. 1 ústavy v tej súvislosti že „ povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach“, treba systematicky interpretovať tak, že v danom prípade sa pod pojmom“ na základe zákona, v jeho medziach“ rozumie ústavou a zákonmi vymedzená samosprávna pôsobnosť obcí. Podobne i Ústavný súd ČR vo svojom náleze sp. Zn. Pl.ÚS 45/06 z 11. decembra 2007 publikovaným pod č. 20/2008, korigoval svoj predchádzajúci právny názor, že na uloženie právnej povinnosti musí byť obec výslovne zmocnená zákonom. Predmetný nález riešil obdobný prípad ako rieši napadnuté VZN mestskej časti v ktorom minister vnútra ČR napadol ustanovenia vyhlášky (na Slovensku všeobecne záväzné nariadenie) , ktoré uložilo vlastníkom resp. užívateľom verejnej zelene v katastri mesta povinnosť udržiavať zeleň formou pravidelného kosenia a to minimálne 2x ročne, vrátane povinnosti hrabať trávu v stanovených termínoch (do troch dní po kosení a následne odvoz odpadu). Navrhovateľ namietal, že vyhláška reguluje problematiku, ktorá je už upravená príslušnými zákonmi, nespadá do samostatnej pôsobnosti obce, ukladá fyzickým a právnickým osobám povinnosti bez zákonného zmocnenia a tým sa dostáva do rozporu s ústavným poriadkom a zákonom o obciach a z toho dôvodu predmetné ustanovenie navrhol zrušiť. **Ústavný súd si argumentáciu navrhovateľa neosvojil a návrh zamietol.**
3. Mestská časť v danom prípade má za to, že prijať opačný výklad § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení bol by zo strany prokuratúry veľmi reštriktívny až smerujúci k zrušeniu inštitútu samosprávnych všeobecne záväzných nariadení obcí. Ich akákoľvek existencia v prípade takéhoto uplatňovaného reštriktívneho výkladu zákona o obecnom zriadení nemá totiž žiaden význam a príslušné ustanovenia zákona o obecnom zriadení upravujúce samosprávnu normotvorbu obcí sú obsolentné. Nie je totiž možné nájsť žiadnu oblasť spoločenských vzťahov, ktoré by mohla obec samosprávnym všeobecne záväzným nariadením regulovať tak, aby sa pritom nedotkla alebo nezasiahla do niektorého ľubovoľného základného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby. V prípade osvojenia si v súčasnosti prokuratúrou presadzovaného zužujúceho výkladu § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení teda

z hľadiska práva ide o podmienku nesplniteľnú a tým žiadna obec na Slovensku nie je schopná za daného prokuratúrou presadzovaného reštriktívneho výkladu § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení prijať právne konformné originárne všeobecne záväzné nariadenie. Ak by sa totiž akceptoval tento reštriktívny prístup k výkladu § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení, tak potom by všeobecne záväzným nariadením obec nemohla uložiť žiadnu novú povinnosť, ktorá už nevyplýva zo zákona, alebo zo zákona nie je aspoň odvoditeľná, potom by bolo nutné konštatovať, že inštitút samosprávnych všeobecne záväzných nariadení stratil svoj pôvodný zmysel. Ako prameň práva totiž nevyhnutne obsahuje každé VZN právne normy, ktoré sú v zmysle právnej teórie všeobecne záväznými pravidlami správania sa, a teda z hľadiska obsahu obsahujú buď príkazy, zákazy alebo povolenia. Vychádzajúc z tejto charakteristiky VZN teda v zmysle reštriktívneho výkladu nemôže obec bez zodpovedajúceho zákonného splnomocnenia prijať žiadne VZN, keďže každým VZN sa sleduje regulácia správania sa osôb na jej území, t.j. adresátom nariadenia niečo ukladajú, dovoľujú alebo zakazujú. Takéto reštriktívne chápanie ako sme vyššie uviedli však podľa nášho názoru odporuje samotnej pôvodnej podstate konštituovania samosprávnych všeobecne záväzných nariadení, na ktorých vydanie obce by nemali potrebovať výslovné zákonné splnomocnenie, keďže toto splnomocnenie vyplýva už ex constitutione, teda priamo z ústavy.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Mestská časť Bratislava- Petržalka považuje protest prokurátora proti nariadeniu mestskej časti Bratislava- Petržalka č. 7/2013 za čiastočne dôvodný pričom mestská časť súhlasí s tým, že pojem verejná zeleň tak ako je uvedený v napadnutom VZN nie je presne definovaný, a preto pojem verejná zeleň bude upresnený. Takisto mestská časť súhlasí s tým, aby z § 2 ods. 6 bolo vypustené písm. d) a zároveň bolo vypustené i celé ustanovenie §-u 7 napadnutého všeobecne záväzného nariadenia.

„POSTOU“

Okresná prokuratúra Bratislava V
Prokofievova ulica č. 4
851 01 Bratislava

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti
Bratislava – Petržalka
Kutlíkova 17
852 12 Bratislava – Petržalka

Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Petržalka Kutlíkova 17, PSČ 852 12	
Dopis dňa: 12.11.2014	
47740/01	Číslo spisu
Prílohy: 0	Výber:

Vaše číslo: Naše číslo: Vybavuje: Bratislava
Pd 78/14/1105-5 JUDr. Tichý 04.11.2014
za Mgr. Keleovú

Vec: všeobecne záväzné nariadenie mestskej časti Bratislava – Petržalka z 25. 06. 2013 č. 7/2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava – Petržalka – **protest prokurátora** podľa ustanovenia § 22 ods. 1 písm. a/ bod 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre

Proti všeobecne záväznému nariadeniu mestskej časti Bratislava – Petržalka z 25. 06. 2013 č. 7/2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava – Petržalka s účinnosťou od 16. 07. 2013

podávam

podľa § 22 ods. 1 písm. a/ bod 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre
v znení neskorších predpisov

protest prokurátora.

Zároveň navrhujem pre nezákonnosť celé všeobecne záväzné nariadenie **zrušiť** a v prípade prijatia nového nariadenia, toto prijať v súlade so zákonom. Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. je orgán verejnej správy povinný o proteste prokurátora rozhodnúť do 30 dní od doručenia protestu.

Podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia, ak orgán verejnej správy protestu prokurátora vyhovie, je povinný bez zbytočného odkladu, najneskôr do 90 dní od doručenia protestu prokurátora, nezákonný všeobecne záväzný právny predpis alebo jeho časť **zrušiť**, prípadne nahradiť všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý bude v súlade so zákonom a s ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Podľa § 250zfa ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 384/2008 Z. z. ak obec alebo vyšší územný celok nezruší alebo nezmení na základe protestu prokurátora svoje všeobecne záväzné nariadenie, môže prokurátor vo veciach územnej samosprávy podať na súd návrh na vyslovenie nesúladu všeobecne záväzného nariadenia so zákonom. Vo veciach pri plnení úloh štátnej správy môže prokurátor podať na súd návrh na vyslovenie nesúladu všeobecne záväzného nariadenia aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

Odôvodnenie:

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava – Petržalka schválilo dňa 25. 06. 2013 všeobecne záväzné nariadenie č. 7/2013 o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava – Petržalka, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 16. 07. 2013.

Týmito nariadeniami v časti bol porušený zákon.

Podľa § 1a ods. 2 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov *mestská časť je územným samosprávnym a správnym celkom Bratislavy; združuje obyvateľov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Mestská časť vykonáva samosprávu Bratislavy a prenesenú pôsobnosť v rozsahu vymedzenom zákonom a štatútom Bratislavy (ďalej len "štatút"); v tomto rozsahu má postavenie obce.*

Podľa § 7a ods. 2 písm. c/ zákona o Bratislave, *mestskej časti je vyhradené dbať o ochranu a tvorbu životného prostredia v mestskej časti.*

Podľa § 29 zákona o Bratislave *ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na hlavné mesto ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.*

Podľa § 4 ods. 3 písm. f/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, *obec pri výkone samosprávy najmä zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce.*

Podľa § 4 ods. 3 písm. g/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, *obec pri výkone samosprávy najmä zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žúmp a miestnu verejnú dopravu.*

Podľa § 4 ods. 3 písm. n/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, *obec pri výkone samosprávy najmä zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste.*

Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov *obec môže vo veciach územnej samosprávy vydávať nariadenia; nariadenie nesmie*

byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

(2) Vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenie len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach. Také nariadenie nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, so zákonmi, s nariadeniami vlády, so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

Podľa § 47 ods. 10 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení, *podrobnosti o ochrane, ošetrovaní a udržiavaní drevín, o podmienkach vydávania súhlasu na výrub drevín a spôsob vyznačovania výrubu drevín ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.* Týmto predpisom je vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z.

Podľa § 69 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, *môže obec vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene.*

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov *v občianskoprávných vzťahoch majú účastníci rovnaké postavenie.*

Podľa § 123 Občianskeho zákonníka *vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s nim.*

Podľa § 124 Občianskeho zákonníka *všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytujú sa im rovnaká právna ochrana.*

Týmto ustanoveniami sa miestne zastupiteľstvo pri schválení všeobecne záväzného nariadenia neriadilo.

Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov môže obec vo veciach územnej samosprávy vydávať nariadenia. Ustanovenie § 15 ods. 2 písm. a/ zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov sa na mestské časti hlavného mesta pri schvaľovaní nariadení vzťahuje primerane.

Zákonný rámec predmetu nariadenia č. 7/2013 predstavuje ustanovenie § 7a ods. 2 písm. c/ zákona č. 377/1990 Zb. a podporne § 4 ods. 3 písm. g/, h/ a n/ zákona č. 369/1990 Z. z.. V štatúte Bratislavy v znení dodatkov 1 až 10 v § 44 ods. 2 písm. a/ je upravené, že mestská časť zabezpečuje **správu plôch verejnej zelene** a plôch určených ako rezerva na investičnú výstavbu na svojom území, ktoré sú zverené Bratislavou do správy mestskej časti alebo ktoré sú vo vlastníctve mestskej časti.

Zo znenia citovaných ustanovení vyplýva, že obec v rámci výkonu samosprávy formou všeobecne záväzného nariadenia môže všeobecným spôsobom **upraviť správu verejnej zelene, ale nie každej zelene**, ktorá sa na území mestskej časti nachádza. Hoci

pojem „verejná zeleň“ nie je nikde právne definovaný legálnou definíciou, nemôže byť verejná zeleň stotožnená s akoukoľvek zeleňou na území mestskej časti. V súvislostiach citovaných zákonov sa môže jednať len o verejnú zeleň vo vlastníctve alebo v správe mestskej časti v zastavanom území obce, ktorá je voľne a bez obmedzenia prístupná verejnosti. Mestská časť nemôže pri výkone samosprávy svojim obyvateľom ukladať nové povinnosti neupravené zákonom a ich nedodržiavanie následne sankcionovať. Obec nie je oprávnená vydávať v rámci samosprávnej pôsobnosti vo vzťahu k údržbe a správe verejnej zelene nariadenie upravujúce práva fyzických osôb a právnických osôb k inej ako k verejnej zelene.

Citujúc z nálezu Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 53/00 z 25. apríla 2002 (uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, čiastka 109, pod č. 251/2002): „Vymedzenie samostatnej (samosprávnej) normotvornej pôsobnosti obcí v čl. 68 Ústavy Slovenskej republiky určuje rámec umožňujúci vydávanie všeobecne záväzných nariadení obciam (konkrétne obecným zastupiteľstvám) aj bez zákonného splnomocnenia, pokiaľ sú vydávané vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona. Rozsah normotvornej činnosti obecných zastupiteľstiev je vždy obmedzený základnými právami a slobodami garantovanými Ústavou Slovenskej republiky. Ak orgán územnej samosprávy všeobecne záväzným nariadením ustanoví podmienky obmedzujúce základné práva a slobody, koná tak nad rámec čl. 68 Ústavy Slovenskej republiky a dostáva sa do rozporu aj s § 6 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého nariadenie obce nesmie odporovať Ústave Slovenskej republiky ani zákonu. Všeobecne záväzným nariadením ani v samostatnej pôsobnosti obce nemožno upravovať "miestne záležitosti" v rozpore s existujúcou zákonnou úpravou“.

§ 1 nariadenia znie: *Toto všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len „nariadenie“) vymedzuje základné pojmy a ustanovuje základné zásady starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava – Petržalka (ďalej len „mestská časť“), ako aj povinnosti právnických a fyzických osôb o zeleň. Toto nariadenie sa vzťahuje na starostlivosť o živé a neživé prvky zelene a na drobnú architektúru, ktorá bola zrealizovaná ako súčasť sadovníckych úprav.*

Už z úvodného vymedzenia pôsobnosti nariadenia je zrejma snaha mestskej časti regulovať nariadením viac právnych vzťahov, než jej skutočne prislúcha, tak v rámci samosprávnej pôsobnosti ako aj pri prenesenom výkone štátnej správy. V nariadení mestská časť neukladá subjektom len povinnosti týkajúce sa starostlivosti o verejnú zeleň na verejných priestranstvách vo vlastníctve alebo v správe mestskej časti, ale je v ňom viditeľne prítomná snaha regulovať občianskoprávne vzťahy, ktoré regulácii obce jednoznačne nepodliehajú. Táto tendencia je zrejma aj z ostatných paragrafov nariadenia, ktoré upravujú základné pojmy, starostlivosť o zeleň, tvorbu zelene, povinnosti pri údržbe zelene, ochranu zelene a ochranu zelene pri stavebnej činnosti, pričom v žiadnom z nich nie je diferencovaný rozdiel medzi verejnou zeleňou a zeleňou inou, vo vlastníctve ostatných subjektov. Podľa citovaných ustanovení zákona o obecnom zriadení je obec oprávnená na výkon správy verejných priestranstiev a výkon správy a údržbu verejnej zelene. Štatút Bratislavy tiež mestskej časti zveruje správu plôch verejnej zelene.

Nariadenie v § 3 vymedzuje starostlivosť o zeleň a určuje osoby, ktoré ju zabezpečujú. Nimi sú: vlastník, nájomca alebo správca pozemku, na ktorom sa zeleň nachádza. V § 4 upravuje tvorbu zelene bez vymedzenia, že by išlo o verejnú zeleň. V § 5 sú stanovené

povinnosti pri údržbe zelene, uložené vlastníkom, nájomcom alebo správcom pozemku, na ktorom sa nachádza zeleň. Navyše, v odseku 3 je týmto osobám uložená povinnosť: *udržiavať pozemok tak, aby svojim stavom nenarúšal vzhľad a prostredie mestskej časti* (čo to znamená a kto to posúdi?)

Takto určené kritérium je nejasné, neurčité a vágne, ktoré nemôže dostatočným spôsobom zaručiť presné vymedzenie požadovaných povinností pre adresátov právnej normy. V tomto prípade obec, úplne mimo svojej kompetencie, určuje vlastníkom, nájomcom alebo správcom povinnosti vyplývajúce im z občianskoprávných predpisov napr. z ustanovení § 123 až § 128 Občianskeho zákonníka.

Objektom regulácie napadnutého nariadenia sa tak stali aj vlastníci súkromných nehnuteľností, pozemkov a stavieb. V rámci občianskoprávných vzťahov majú subjekty rovnocenné postavenie. Nariadenie obce predstavuje výkon verejnej moci a zásahy do súkromnoprávných vzťahov môže realizovať len v súlade s článkami 2 ods. 2, čl. 13 a čl. 68 Ústavy SR. Týmto vymedzením pôsobnosti obec jednoznačne prekročila svoju právomoc.

A pokiaľ v § 7 upravuje nariadenie ochranu zelene pri stavebnej činnosti a ukladá ním povinnosti fyzickým osobám a právnickým osobám, jednoznačne prekračuje právomoc obce, nakoľko vykonávanie stavebnej činnosti a inej činnosti kdekoľvek (nielen na plochách zelene) je upravené v stavebnom zákone a ide o prenesený výkon štátnej správy. Stavebný zákon **neobsahuje splnomocňujúce ustanovenie**, ktoré by obciam umožnilo vydanie všeobecne záväzného nariadenia na tomto úseku podľa § 6 ods. 2 obecného zákona.

Podľa § 69 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny môže obec vydať všeobecne záväznú nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene. Štatútom Bratislavy nebola táto právomoc zverená mestským častiam, ale podľa čl. 68 ods. 2 písm. e) **môže takéto nariadenie Bratislava vydať hlavné mesto**. Akákoľvek úprava ochrany drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene je preto zo strany mestskej časti prekročením jej právomoci a je v rozpore s ustanovením § 1a ods. 2 zákona č. 377/1990 Zb. o Bratislave. Takto dotknuté sú najmä § 2 ods. 6 nariadenia, § 5 ods. 2 nariadenia a § 6 ods. 4 písm. c) nariadenia.

Na podporu mojich tvrdení citujem z viacerých nálezov Ústavného súdu SR :

Pokiaľ sa normotvornou činnosťou obce ukladajú povinnosti fyzickým osobám a právnickým osobám, aj pôvodná (originálna) normotvorná pôsobnosť obce (mesta) je limitovaná čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2000 z 18. októbra 2001).

Normotvornú právomoc podľa čl. 68 Ústavy Slovenskej republiky nemôže obec uplatňovať v neobmedzenej miere na úpravu všetkých spoločenských vzťahov existujúcich v územnom obvode orgánu územnej samosprávy. Obce môžu normotvornú právomoc uplatňovať len v tej časti správy svojich vnútorných vecí, ktorou realizujú územnú samosprávu podľa čl. 65 Ústavy Slovenskej republiky. Obec ani v rámci svojej normotvornej právomoci nemôže obmedziť základné práva a slobody nad rámec zákonov. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 7/1999, z 18. februára 1999).

"Účelom ústavou priznaného práva na súkromie je nielen poskytnúť ochranu práv priznaných podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale zároveň aj zabrániť štátnym orgánom i orgánom územnej samosprávy, aby zasahovali do správania jednotlivca nad nevyhnutnú mieru a príliš neprimerane riadili jeho súkromný život" (II. ÚS 94/95).

Pri skúmaní ústavnosti a zákonnosti všeobecne záväzného nariadenia nemožno odhliadnuť ani od toho, či posudzovaná podzákonná norma spĺňa základné obsahové požiadavky, medzi ktoré patrí aj dostatočne presné a zrozumiteľné vyjadrenie jej obsahu tak, aby umožnila právnickým osobám a fyzickým osobám prispôbiť svoje správanie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 54/2000, z 31. októbra 2001).

Orgány územnej samosprávy majú normotvornú právomoc priznanú v čl. 68 a v čl. 71 Ústavy SR. Tieto ustanovenia však neupravujú normotvornú právomoc obce nezávisle od ostatných ustanovení ústavy, preto obec pri jej uplatňovaní môže prijímať len všeobecne záväznú nariadenia, ktoré sú v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy SR v súlade so všetkými súvisiacimi ustanoveniami ústavy (IV. ÚS. 154/05).

Poukazujúc na daný stav, je podanie protestu prokurátora dôvodné.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že znenie predmetného všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava – Petržalka č. 7/2013 z 25. 06. 2013, naplnilo porušenie ustanovení citovaných zákonov. Z týchto dôvodov by malo byť prijaté úplne nové nariadenie, ktoré zabezpečí súlad s platnými právnymi predpismi.

Mgr. Alexandra Keleová
prokurátorka
v z. JUDr. Peter Tichý
prokurátor

**Všeobecne záväzné nariadenie
mestskej časti Bratislava-Petržalka
č. 7/2013 z 25. júna 2013
o starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka**

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka podľa § 6 ods. 1 a § 11 ods. 4 písm. g) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa § 15 ods. 2 písm. a) zákona SNR č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste SR Bratislave v znení neskorších predpisov ustanovuje:

**§ 1
Úvodné ustanovenie**

Toto všeobecne záväzné nariadenie (ďalej len "nariadenie") vymedzuje základné pojmy a ustanovuje základné zásady starostlivosti o zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka (ďalej len "mestská časť"), ako aj povinnosti právnických a fyzických osôb pri starostlivosti o zeleň. Toto nariadenie sa vzťahuje na starostlivosť o živé a neživé prvky zelene a na drobnú architektúru, ktorá bola zrealizovaná ako súčasť sadovníckych úprav.

**§ 2
Základné pojmy**

(1) Zeleňou sa podľa tohto nariadenia rozumie časť životného prostredia, tvorená súborom živých a neživých prvkov zelene, ktoré vznikli na určitej ploche prirodzeným spôsobom alebo boli vytvorené ľudskou činnosťou a drobná architektúra, tvoriaca súčasť sadovníckych úprav.

(2) Verejnou zeleňou sa rozumie plocha zelene, ktorá je verejnosti voľne prístupná bez obmedzenia.

(3) Živé prvky zelene tvoria stromy, kríky, trávy a kvety, ktoré rastú v prirodzenom prostredí alebo na sadovnícky upravených plochách.

(4) Neživé prvky zelene tvoria najmä voda, kamene, svahy, modelovaný terén a pod.

(5) Pod pojmom "drobná architektúra" sa na účely tohto nariadenia rozumejú lavičky, koše, nádoby na kvety, palisády, pitné fontánky, fontány, chodníky, cestičky, ktoré nie sú zaradené do cestnej siete¹⁾ a pod., tzn. architektonické prvky, ktoré boli zrealizované ako súčasť sadovníckych úprav.

(6) Pod pojmom údržba zelene sa rozumie cieľavedomá činnosť zameraná na udržiavanie zelene vo vyhovujúcom stave tak, aby mohla plniť svoje funkcie v urbanizovanom prostredí.

Údržba zelene je najmä:

- a) udržiavanie čistoty na plochách zelene,
- b) kosenie a vyhrabávanie pokosených častí z plôch zelene,
- c) okopávanie, odstraňovanie buriny, hnojenie a zalievanie zelene,
- d) rez drevín (stromov a krovitých porastov)²⁾ a ich ošetrovanie,
- e) ochrana proti škodcom a chorobám,
- f) vyhrabávanie lístia z plôch zelene,

- g) údržba neživých prvkov zelene a drobnej architektúry, ktorá bola zrealizovaná ako súčasť sadovníckych úprav.

§ 3

Starostlivosť o zeleň

(1) Starostlivosť o zeleň je proces, ktorý vedie k zachovaniu a zlepšovaniu ekologických, estetických a spoločenských funkcií zelene. Zahŕňa tvorbu, údržbu a ochranu zelene.

(2) Starostlivosť o zeleň zabezpečuje vlastník, nájomca alebo správca pozemku, na ktorom sa zeleň nachádza.

§ 4

Tvorba zelene

(1) Tvorba zelene zahŕňa spracovanie projektovej dokumentácie a realizáciu sadovníckych úprav.

(2) Zeleň treba vytvárať v rozsahu nevyhnutnom na zabezpečenie zdravotne neškodného a esteticky vyváženého životného prostredia a potrieb ekologickej stability územia na tento účel určených plochách, prípadne na iných vhodných plochách³⁾. Pri tvorbe zelene treba rešpektovať existujúce prírodné útvary, vrátane modelácie terénu, vodných plôch, existujúcich prirodzených ekosystémov⁴⁾, jednotlivých drevín a rôznorodosť biotopov.

(3) Tvorba zelene na území mestskej časti musí byť v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava a územnoplánovacími dokumentáciami zón mestskej časti.

(4) Tvorba zelene je povinnou súčasťou investičnej činnosti, ktorá sa zelene akýmkoľvek spôsobom týka, pričom je potrebné brať ohľad na existujúcu zeleň.

(5) Pri tvorbe zelene je potrebné rešpektovať ochranné pásma inžinierskych sietí.

§ 5

Povinnosti pri údržbe zelene

Vlastník, nájomca alebo správca pozemku, na ktorom sa nachádza zeleň je povinný:

1. zabezpečovať celoročnú údržbu zelene, jej živých a neživých prvkov a drobnej architektúry, ktoré boli zrealizované ako súčasť sadovníckych úprav,
2. zabezpečiť odstránenie konárov stromov alebo krovitých porastov, ktoré zasahujú do priechodného prierezu príľahlých pozemných komunikácií alebo zakrývajú dopravné značenie, zdroje osvetlení, svetelné signalizačné zariadenia alebo rozhľadové polia účastníkov cestnej premávky⁵⁾,
3. udržiavať pozemok tak, aby svojim stavom nenarušal vzhľad a prostredie mestskej časti.

§ 6 **Ochrana zelene**

(1) Ochrana zelene je komplexná činnosť zameraná na udržiavanie a zlepšovanie zdravotného stavu zelene a na odstránenie následkov jej poškodzovania alebo neodôvodneného odstraňovania. Cieľom ochrany zelene je predchádzať a obmedzovať zásahy, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia zdravotný stav zelene a podmienky rastu a vývoja zelene.

(2) Všetky fyzické osoby, právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie sú povinné chrániť zeleň. Každý, kto vykonáva činnosť, ktorá môže ohroziť existenciu zelene, je povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na jej ochranu a zachovanie ⁶⁾.

(3) Poškodzovanie zelene sa zakazuje. Pod pojmom poškodzovanie sa rozumie taký zásah do zelene, ktorý naruší jej biologickú, ekologickú a estetickú funkciu, alebo spôsobí jej ohrozenie alebo úhyn.

(4) V záujme ochrany zelene sa zakazuje:

- a) lámať, neodborne orezávať, ničiť, odcudzovať alebo inak poškodzovať všetky prvky zelene,
- b) realizovať výsadbu zelene bez súhlasu vlastníka, správcu alebo užívateľa pozemku, na ktorom sa nachádza zeleň,
- c) svojvoľne presádzať dreviny,
- d) poškodzovať prvky drobnej architektúry, ktoré boli realizované ako súčasť sadovníckych úprav,
- e) organizovať podujatia, umiestňovať stánky, reklamné, informačné a propagačné zariadenia a dočasné stavby do zelene bez povolenia príslušného orgánu,
- f) jazdiť, zastaviť a stáť motorovými a nemotorovými vozidlami na plochách zelene, okrem zelene upravenej v osobitnom predpise ⁷⁾.

§ 7 **Ochrana zelene pri stavebnej činnosti**

(1) Pri vykonávaní stavebnej činnosti a inej činnosti na plochách zelene a tiež na plochách, ktoré majú spoločnú hranicu s plochami zelene sú fyzické osoby, právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie povinné pri výkone týchto činností predchádzať poškodeniu drevín ⁸⁾ a po skončení stavebnej činnosti obnoviť na povrchu nezastavanú a poškodenú zeleň.

§ 8 **Sankcie**

(1) Právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie, ktorá poruší toto nariadenie, môže mestská časť uložiť pokutu podľa osobitného predpisu ⁹⁾.

(2) Fyzická osoba, ktorá poruší toto nariadenie, dopustí sa priestupku podľa osobitného predpisu ¹⁰⁾.

§ 9 **Záverečné ustanovenie**

(1) Kontrolu dodržiavania ustanovení tohto nariadenia vykonáva mestská polícia a oprávnení zamestnanci miestneho úradu mestskej časti.

(2) Dňom účinnosti tohto nariadenia sa zrušuje Všeobecne záväzné nariadenie č. 5/2000 mestskej časti Bratislava-Petržalka o starostlivosti o verejnú zeleň na území mestskej časti Bratislava-Petržalka.

§10 Účinnosť

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňa 16. 07. 2013.

Vladimír B a j a n
starosta
v. r.

-
- ¹⁾ § 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)
²⁾ vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
³⁾ § 48 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
⁴⁾ § 3 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov
⁵⁾ STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií
⁶⁾ § 415 Občianskeho zákonníka
⁷⁾ § 25 ods. 1 písm. s) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov
⁸⁾ STN 83 7010 Ochrana prírody, Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie- Časť 4 Poškodenie drevín a prevencia pred poškodením pri stavebných činnostiach
⁹⁾ § 28 ods. 2 písm. b) zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste v znení neskorších predpisov
¹⁰⁾ zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov